

ALUMNIEUWSBRIEF

ALUMNI ONDERWIJSKUNDE GRONINGEN

NR. 11 FEBRUARI 2018

INHOUDSOPGAVE

[klik op een hoofdstuk om direct naar het hoofdstuk te gaan](#)

1	Van de voorzitter	01
2	Nieuws uit en activiteiten van de alumnivereniging	
2.1	Notulen ALV 18 mei 2017	02
2.2	Alumni-avond 17 mei 2018	03
2.3	Voorstellen nieuwe bestuursleden	03
3.	Terugblik op de alumni-avond van AVOG 2017 in de Watertoren	04
4.	Verhalen over alumni	
4.1	Beroepsvereniging Academici Onderwijs – Hanna Bijlsma	06
5.	Nieuws van de faculteit	
5.1	Faits divers uit de wereld van Onderwijskunde en GION Prof. Dr. Roel Bosker	08
5.2	Werkervaringen van Alumni op forum 31 januari 2018	10
5.3	Samenvattingen en Scripties-titels van afgestuurde onderwijskunde studenten (2017)	12

Beste alumnus,

Allereerst wil ik me mezelf even voorstellen. Ik ben Robert Smeenk, zit al een aantal jaren in het AVOG bestuur en ik heb de eer om Roelof Nijenbanning als voorzitter op te mogen volgen. Naast deze wissel hebben we als bestuur 2 nieuwe leden in ons midden, Erik de Graaf en Marij Veldman. Zij stellen zichzelf later in deze nieuwsbrief voor.

Ook dit jaar proberen we als bestuur een waardevolle bijdrage te leveren aan het alumninetwerk Onderwijskunde Groningen. Onderdeel daarvan is onder andere deze nieuwsbrief en de alumni bijeenkomst die dit jaar op 17 mei zal plaatsvinden in Groningen. Net als vorig jaar zal de alumnibijeenkomst aan het einde van de dag starten, zodat zoveel mogelijk alumni ook na de dagelijkse verplichtingen kunnen aanschuiven. Het belooft een gezellige, informele, maar ook inhoudelijke bijeenkomst te worden, uiteraard met een lekker hapje en drankje. Zet deze datum alvast in je agenda en meld je (samen met je oud-studiegenoten) aan!

We zijn trots dat de vereniging al een aantal jaren rond de 200 leden kent. Een van de speerpunten van dit jaar is dat we de net afgestudeerden graag lid willen laten worden. We hebben hiervoor een speciale kortingsactie bedacht, waarbij het eerste jaar gratis is. We merken dat dit een goede manier is om de net afgestudeerden aan ons te binden en gaan hier zeker mee door.

Uiteraard zijn we ook altijd benieuwd naar nieuwe wensen/ideeën/input van jullie. Je mag deze sturen naar bestuur.avog@gmail.com en we nemen het mee in de plannen voor komend bestuursjaar.

Hopelijk tot 17 mei!

Met vriendelijke groet,

Robert Smeenk (vz)

2.1 Notulen ALV 18 mei 2017

Aanwezig: Erik de Graaf, Wim Moes, Yvonne Eisinga, Casper, Alle, Anja de Jong, Robbert van Kampen, Pauline Bakker, Roelof Nijenbanning, Robert Smeenk, Willeke Steursma, Dorinde Jansma, Hanke Korpershoek, Marij Veldman, Maartje van den Bogaard (notulen)

1. Opening

De voorzitter opent de vergadering om 18.10 uur en heet iedereen van harte welkom.

2. Mededelingen en ingekomen stukken

Geen

3. Notulen ALV 2016

De notulen worden goedgekeurd, met dank aan Pauline Bakker.

4. Jaarverslag 2016 AVOG

We doen ons best om de jonge onderwijskundigen aan te trekken. Het portret van Van Gelder is namens de alumnivereniging aangeboden aan de Faculteit Gedrags- en Maatschappijwetenschappen. Dit was een leuk evenement, met een aantal interessante sprekers. De nieuwsbrief is eenmaal verschenen aan het begin van het jaar. Er heeft tevens een alumni-evenement plaatsgevonden, namelijk bij FC Groningen in de Euroborg. De Sprekers waren: Mark Mieras en Gerard Kemkers. Daarnaast vond er een rondleiding plaats door de Euroborg en werd het geheel afgesloten met een borrel en een etentje. Het evenement was een groot succes. Het volgende idee wordt naar voren gebracht: wellicht kunnen we een netwerkorganisatie voor jonge onderwijskundigen faciliteren. Het bestuur zal zich hierop beraden.

6. Afscheid bestuursleden AVOG

Roelof en Hanke nemen afscheid en worden hartelijk bedankt voor hun bestuursperiode.

6. Begroting

De begroting wordt goedgekeurd.

7. Nieuwe bestuursleden AVOG

Marij Veldman is promovenda bij de RuG.

Erik de Graaf werkt bij het Samenwerkingsverband VO in de stad Groningen.

De ALV gaat hiermee akkoord.

8. Sluiting

ALV sluit 18.27 uur.

2.2 Alumni-avond 2018 Wolkenfabriek

De vorige alumni-avond was een groot succes! Ook dit jaar zullen we weer een avond organiseren met een spreker en een diner waarbij genoeg ruimte zal zijn om met elkaar in gesprek te gaan. Dit jaar heeft Danny Kostons, coördinator van de master Onderwijswetenschappen, toegezegd om tijdens de alumni-avond te komen vertellen over reorganisatie van de master. Bij deze willen we iedereen van harte uitnodigen voor de alumni-avond!

Donderdag 17 mei in de Wolkenfabriek (Energieweg 10, Groningen)

16.30 - 17.00u: ALV

17.00 - 18.00u: Lezing van Danny Kostons

18.00 - 18.30u: Borrel

18.30 - 21.00u: Diner

Leden: gratis, niet leden: 7,50- (incl. diner en drankjes)

2.3 Voorstellen nieuwe bestuursleden

Ik ben Erik de Graaf en sinds de laatste ALV in mei 2017 als secretaris toegetreden tot het bestuur van AVOG. In ben werkzaam als adjunct-directeur bij het Samenwerkingsverband VO Stad Groningen. Het Samenwerkingsverband heeft tot taak om Passend Onderwijs te realiseren voor leerlingen van ca. 12-18 jaar. Ons Samenwerkingsverband werkt hierbij samen met alle scholen voor voortgezet onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs in de gemeenten Groningen, Haren, Ten Boer en een deel van Tynaarlo. Samen met de scholen proberen we een dekkend aanbod van onderwijsvoorzieningen te bieden in deze regio.

Daarnaast ben ik nog een dag in de week werkzaam als projectleider bij Openbaar Onderwijs Groningen. Op dit moment werk ik aan het project integrale veiligheid op scholen. Dit beslaat zowel de harde, fysieke kant van veiligheid, als ook de zachte, sociale kant.

Binnen het bestuur AVOG zijn we al weer druk aan de slag om het volgende 'event' voor de alumni onderwijskunde voor te bereiden met interessante sprekers op een mooie locatie. We zien elkaar hopelijk daar. Tot dan!

Erik de Graaf

Hallo allemaal, als nieuw bestuurslid van AVOG mag ik mij hier aan jullie voorstellen. Mijn naam is Marij Veldman en ik ben werkzaam als promovenda bij GION onderwijs/onderzoek aan de Rijksuniversiteit Groningen. In mijn promotieproject onderzoek ik in hoeverre het Nederlandse Success for All-programma, waarin samenwerkend leren een kernelement is, van invloed is op de sociaal-emotionele ontwikkeling van basisschoolleerlingen. Ik vind het erg leuk om mij naast mijn promovendawerkzaamheden in te zetten voor het AVOG-bestuur! Graag tot ziens bij de volgende alumni-activiteit.

Marij Veldman

TERUGBLIK OP DE ALUMNI-AVOND VAN AVOG 2017 IN DE WATERTOREN

Op donderdagavond 18 mei 2017 vond de jaarlijkse alumnibijeenkomst van AVOG plaats. Dit jaar was gekozen voor een ‘netwerkbijeenkomst’, dat wil zeggen dat er naast een spreker ruim de tijd was om elkaar als onderwijskundigen te ontmoeten van gedachten te wisselen. De avond vond plaats in de Watertoren (De Bovenkamer van Groningen), een prachtige locatie in het centrum van Groningen, met uitzicht over de stad.

De avond werd door Roelof Nijenbanning ingeluid met de jaarlijkse ALV. Na afloop van de ALV werd stilgestaan bij het vertrek van Roelof als voorzitter van de AVOG. Hij werd hartelijk bedankt en droeg het stokje over aan Robert Smeenk.

Vervolgens werd aan ronde tafels een heerlijk diner geserveerd. Per gang vond een ‘stoelendans’ plaats, zodat er gelegenheid was om met diverse mensen in gesprek te gaan. Veelal leverde het voorstelrondje al zoveel interessante vragen en gesprekken op, dat er soms tijd te kort was om de hele tafel rond te gaan.

Tussen de gangen door nam Wim Moes (voorzitter van het College van Bestuur van het Alfa-college) ons op inspirerende wijze mee in zijn carrière verhaal. Hij vertelde ons, met een lach en een traan, hoe zijn keuze voor de opleiding onderwijskunde tot stand was gekomen en welk pad hij vervolgens heeft bewandeld tot waar hij nu staat.

De avond is als gezellig en inspirerend ervaren en voor herhaling vatbaar. Op naar de alumni-avond 2018 in de Wolkenfabriek!

Hieronder volgt een foto impressie van de avond.

TERUGBLIK OP DE ALUMNI-AVOND VAN AVOG 2017 IN DE WATERTOREN

Beroepsvereniging Academici Basisonderwijs

Academische leerkrachten kunnen lid worden van de landelijke Beroepsvereniging Academici Basisonderwijs (BAB). Zij kunnen zich hierdoor verenigen en een duidelijke positie verwerven in Onderwijsland Nederland.

Doel van de vereniging is om de onderlinge contacten tussen academici in het basisonderwijs te bevorderen. De vereniging vormt daarnaast een belangrijke gesprekspartner voor belanghebbende partijen, waarmee zij op missie is: een duidelijke positionering van de academische leerkrachten in het basisonderwijs.

Speerpunten

Elkaar inspireren

De beroepsvereniging draagt bij aan het delen van kennis en ervaring onder afgestudeerde academische leerkrachten en academici in het basisonderwijs. Zij worden via BAB op de hoogte gehouden van wetenschappelijke kennis door de nieuwsbrieven, netwerkbijeenkomsten en congressen die georganiseerd worden. BAB promoot daarnaast andere inspirerende congressen in Nederland.

Waarborgen van professionaliteit

Door lid te zijn de beroepsvereniging, leveren academici in het basisonderwijs een bijdrage aan de positionering van de academische leerkracht in het Nederland. Zij worden na hun opleiding gestimuleerd en geholpen om hun kwaliteiten in het basisonderwijs in te zetten. De beroepsvereniging streeft ernaar de professionaliteit van de academische leerkracht te waarborgen.

Beroepsvereniging als gesprekspartner

BAB vormt een belangrijke gesprekspartner voor belanghebbende partijen. De beroepsvereniging houdt de alumni van de alle academische pabo's in beeld. Daarnaast heeft BAB een interessante achterban voor beleidsorganisaties binnen het basisonderwijs en het ministerie van OCW.

Rinda den Besten, voorzitter van de PO-Raad: 'In onze sector is er behoefte aan academisch geschoolde leerkrachten. Zij brengen onderzoekende vaardigheden de school binnen en benutten kennis uit onderzoek om de kwaliteit van ons onderwijs, in samenwerking met de overige leerkrachten, verder te verbeteren. Het is goed dat er nu een beroepsvereniging is opgericht waar kennis en ervaring onderling gedeeld kan worden. Vanuit de PO-raad blijven wij graag goed in gesprek met de beroepsvereniging.'

Simone Doolaard, voormalig opleidingscoördinator AOLB Groningen: 'Uit onze contacten met alumni blijkt dat er veel behoefte is aan contact met andere alumni die in het onderwijs werken. Binnen hun school krijgen zij soms een specifieke rol, bijvoorbeeld als onderzoekscoördinator, waarover ze graag met anderen willen sparren. Die mogelijkheid kan de beroepsvereniging bieden.'

Meer weten?

Op www.bab.nl is meer informatie te vinden over de vereniging en het bestuur en kunnen academische leerkrachten via het aanmeldformulier lid worden. Ook worden hier interessante data en nieuwsitems gecommuniceerd voor én door academici in het basisonderwijs. Via de website worden de nieuwste ontwikkelingen binnen BAB bekend gemaakt.

Contactgegevens

E: info@bab.nl

T: 06 45570084 (Hannah Bijlsma, voorzitter)

- @BAcademiciB
- Beroepsvereniging Academici Basisonderwijs
- Beroepsvereniging Academici Basisonderwijs
- BABberoepsvereniging

5.1 **Faits divers uit de wereld van Onderwijskunde en GION**

Door Prof. Dr. Roel Bosker

We hebben een bijzonder jaar achter de rug. De masteropleiding onderwijskunde werd gevisiteerd, en het resultaat was weer positief. Maar toch gaat er iets veranderen. En er waren weer veel promoties, onderzoeksrapporten, en er werden weer heel wat diploma's uitgereikt. Te veel om hier te behandelen, dus we kiezen weer wat highlights: eerst over naamgeving en dan over schoolbesturen.

What's in a name?

Het is al weer een tijd terug dat er een sectorplan voor ons mooie vakgebied werd gemaakt. We noemen onszelf onderwijskundigen, en ons vakgebied heet de onderwijskunde. Maar dat gaat veranderen. Met onze collegae in den lande delen we het gevoel dat de uitgang -kunde in onderwijskunde te weinig recht doet aan de essentie van ons vakgebied: het is een wetenschap (daarbij laten we maar even in het midden dat vakgebieden als scheikunde, wiskunde en natuurkunde daar wat minder last van hebben). We hebben daarom met elkaar afgesproken dat we in de toekomst ons vakgebied en de opleiding zullen aanduiden als onderwijswetenschappen, en in het Engels als educational sciences. De verandering gaat per vandaag in. Verandert daarmee ons vakgebied? Nee, in het geheel niet, en dat blijkt wel uit de domeinomschrijving van de onderwijswetenschappen (zie het sectorplan*, p. 16)

Het object van de onderwijswetenschappen is het onderwijs, dat wil zeggen het onderwijzen, de onderwijs- en leerprocessen en de opbrengsten daarvan, zowel op individueel als op maatschappelijk niveau. De onderwijswetenschappen richten zich op het beschrijven, verklaren en optimaliseren van alle situaties waar sprake is van bedoeld leren, d.w.z. die gericht zijn op vooraf (meer of minder) gespecificeerde leerdoelen. Daarbij ligt de nadruk op optimaliseren en daarmee op de bijdrage aan het verbeteren van de kwaliteit, de effectiviteit, de doelmatigheid, de aantrekkelijkheid en de vernieuwing van de onderwijspraktijk en het onderwijsbeleid.

De onderwijswetenschappen richten zich op processen en systemen op microniveau (cognitieve processen en onderwijsinterventies op individueel en klasniveau), mesoniveau (onderwijsorganisatie, leiderschap en governance) en macroniveau (beleid en bestel). Zij hebben betrekking op formele en informele onderwijsleersituaties, in alle contexten waarin georganiseerd leren plaats vindt en in alle fasen van het leven. Deze contexten omvatten het gehele reguliere onderwijs (van VVE tot WO), maar ook de private onderwijs- en opleidingssector (zoals bedrijfsopleidingen, brancheopleidingen, opleidingen van beroepsverenigingen, onderwijsaanbod van maatschappelijke organisaties en culturele instellingen) en werkplekleren.

De onderwijswetenschappen vormen een multidisciplinair vakgebied. Naast algemene en domeinspecifieke onderwijswetenschappen en vakdidactiek maakt een groot aantal disciplines -zoals psychologie, (ortho)pedagogiek, sociologie, economie, bestuurs- en organisatiewetenschappen, cognitiewetenschappen, neurowetenschappen, filosofie en rechtswetenschappen - deel uit van de onderwijswetenschappen voor zoverze het onderwijs als object hebben dan wel kunnen bijdragen aan optimalisering van het onderwijs door kennis over en verbetering van (de inrichting en organisatie van en de condities voor) het onderwijzen en alle daarbij behorende onderwijs -en leerprocessen. De complexiteit van vraagstukken in het onderwijs vraagt steeds meer een aanpak over grenzen van disciplines en wetenschapsgebieden heen.

De onderzoekspoot van onderwijskunde, vroeger belegd bij het Research Instituut voor het Onderwijs in het Noorden – kortweg RION, waarna het RION geruisloos veranderde in GION (vanwege de G voor Groningen) heet GION onderwijs / onderzoek. Met GION proberen we de naamsbekendheid in het land vast te houden. De modieuze toevoeging onderwijs / onderzoek symboliseert dat we ons richten op het onderwijs, en dat we daar ook onderzoek naar doen, en dat we zelf ook onderwijs in huis hebben.

Schoolbesturen

Het thema deze keer is schoolbesturen. We werken met schoolbesturen en doen onderzoek voor en naar schoolbesturen.

Opleidingen met schoolbesturen

Sinds we de academische opleiding tot leraar basisonderwijs verzorgen (samen met de Hanze, Stenden en NHL) voelen we ons beter geëquipeerd schoolbesturen met een professionaliseringsvraag ter zijde te staan. Het begon eerst met een schoolbestuur dat niet veel meer nodig had dan onze AOLB-afgestudeerden: door (part-time) inzet van deze groep jonge leerkrachten konden ze zittend onderwijzend personeel vrij roosteren om de master-opleiding bij ons te volgen. En zo werd een evidente win-win situatie gecreëerd.

Vervolgens vroeg een groot schoolbestuur ons of we professionaliserings-trajecten zouden kunnen verzorgen rond praktijkgericht onderzoek voor het zittend personeel. Samen met onze hogeschoolpartners zijn we op dat verzoek ingegaan. Maar om die trajecten goed te voltooien en er bovendien voor te zorgen dat die trajecten ook daadwerkelijk bij zouden kunnen dragen tot veranderingen op de scholen waar die leerkrachten werkzaam zijn, werd met een subsidie van de gemeente Groningen een academische werkplaats onderwijs ingericht waarbinnen de leerkrachten hun eigen praktijkgerichte onderzoek binnen hun school onder begeleiding van een ervaren onderwijswetenschapper konden gaan uitvoeren.

Onderzoek voor schoolbesturen

In 2016 vroeg een groot schoolbestuur, kampend met forse krimp in de regio, ons of we konden onderzoeken in hoeverre de leerlingpopulatie aan verandering onderhevig is en of de veranderingen samenhangen met veranderingen in prestaties van leerlingen. De vraag is makkelijker gesteld dan beantwoord, maar dankzij de big data van de leerlingvolgsystemen en onze uitgebreide ervaring om daar handig mee om te gaan en toegevoegde waarde berekeningen te doen konden Lyset Rekers-Mombarg en Marinda Spithoff de vraag succesvol oppakken. De geïnteresseerde lezer kan het rapport on-line vinden.**

Onderzoek naar schoolbesturen

En om de cirkel rond te maken ontstonden bij ons zo weer meer fundamentele vragen rond het functioneren van schoolbesturen, waarna het lukte daarvoor een forse subsidie te verwerven bij het Nationaal Regie-Organ voor het Onderwijsonderzoek (onderdeel van NWO) om die vragen op te pakken. En zo zijn thans Gerry Reezigt, Lyset Rekers-Mombarg en Marinda Spithoff druk bezig met het onderzoeksproject “Kwaliteit van Sturing in het Primair Onderwijs” waarin ze zich richten op: (1) in hoeverre zijn (voorgenomen) besluiten rondom krimp gebaseerd op feitelijke

informatie aangaande de omvang, samenstelling en prestaties van de leerlingenpopulatie en zijn de verschillen hierin te herleiden tot verschillen in bestuurlijk vermogen van schoolbesturen?; en (2) in hoeverre kan door middel van consultatie en samenwerking met alle betrokkenen de kwaliteit van de besluitvorming en het draagvlak voor de genomen besluiten verbeterd worden? Tamelijk nieuw is dat voor dit laatste deel een grootschalige simulatie met een groot aantal schoolbestuurders en stakeholders wordt opgezet en uitgevoerd. Wie nieuwsgierig is naar de uitkomsten: begin 2019 zijn die bekend.

Proefschrift over moreel redeneren van basisschool-leerlingen, nieuw onderzoek naar schoolloopbanen in het voortgezet onderwijs en nog veel meer

En er is nog veel meer gebeurd bij onze groep die inmiddels is doorgegroeid naar 55 mensen. Wie zich daarvan op de hoogte wil stellen zij verwezen naar de website: www.gion.nl. En voor de echte liefhebber: een samenvatting van het onderzoek naar moreel redeneren vindt u hier: <https://www.rug.nl/research/portal/files/53140290/Samenvatting—Dutch—Summary—.pdf>

5.2 Werkervaringen van Alumni op forum 31 januari

Al enkele keren is vanuit de Master Onderwijskunde het halfjaarlijkse forum georganiseerd, een dag waarop masterstudenten hun onderzoeksvoorstel op poster of thesis als paper presenteren. Het huidige forum werd twee jaar geleden ingestoken als een miniconferentie, met posters, paperpresentaties en een keynote.

Het forum van de 31e januari werd gekenmerkt door een grote hoeveelheid posters, veroorzaakt door de septemberinstroom. In twee rondes van vijftig minuten, presenteerden studenten hun onderzoeksvoorstel aan medestudenten en docenten, om de laatste tips en trucs te krijgen voor de uitvoer van het onderzoek echt begint. De vrijheid van het format geeft de gelegenheid tot open discussies en studenten krijgen hopelijk ook inspiratie voor het eigen onderzoek. De vrijheid heeft echter ook een keerzijde; het gaat uit van het initiatief van de mensen die rondlopen en niet elke poster zal evenveel feedback krijgen. Voor de toekomst dus de taak om te kijken in hoeverre alles vrij kan blijven, of dat er toch gewerkt moet worden met feedback paren.

Omdat met name de februari-instroom hun afgeronde werk presenteerde, was het aantal afgeronde theses iets kleiner. Studenten konden in twintig minuten laten zien wat ze gedaan hadden, om vervolgens door het publiek aan de tand gevoeld te worden over gemaakte keuzes en de verdere betekenis van hun thesis. Overigens heeft onder docenten discussie plaats gevonden of deze presentaties niet deel uit zouden moeten maken van het eindcijfer voor de thesis, maar dit blijkt praktisch moeilijk te organiseren en studenten vinden het al spannend genoeg zonder dat er ook nog een oordeel aan vast hangt.

Tenslotte wordt elke keer ook een keynote georganiseerd. Soms zijn dat experts in een bepaald onderzoeksveld, die het over de nieuwste bevindingen in hun gebied hebben, maar vandaag waren een drietal alumni uitgenodigd om te komen praten over wat zij gedaan hadden na het afstuderen.

Monique Dijks trapte af en vertelde hoe zij na het afstuderen begonnen is aan haar promotietraject. Hoewel ze voorafgaande aan de Master op zich onderzoek wel leuk vond, was het juist door haar thesis dat ze wist wat ze echt wou gaan doen; promotieonderzoek!

De tweede alumna was Maaike Nederstigt, afgestudeerd AOLB-er, die vertelde over haar tijd als invalskracht en het afgelopen half jaar dus elke week wel een andere klas voor haar neus had gehad. Inmiddels heeft ze eindelijk haar eigen klas. De meerwaarde van de master kwam eigenlijk pas na een tijdje naar voren; niet alleen het meer gestructureerd werken was een voordeel, maar bij haar hoeft niemand met broodje aap verhalen of onderwijsmythen die al jaren in de praktijk leven aan te komen.

Naast de twee recente alumni, is Denise Leidelmeijer al tien jaar geleden afgestudeerd aan de Master Onderwijskunde. Zij is, geïnspireerd door een stage, bij de krijgsmacht terecht gekomen, waar ze onder andere haar kennis over onderwijs en instructie toe heeft kunnen passen in het herontwerp van de cursus camouflagetechniek alsmede in haar uitzending naar Afghanistan. Door liefde voor Groningen en bezuinigingen is ze inmiddels teruggekomen naar de Master Onderwijskunde, waar ze nu al een jaar in de organisatie van de stage zit.

Het forum vult momenteel een belangrijke verbindende rol in de master en zal dat ook in het herontwerp naar de Master Onderwijswetenschappen waarschijnlijk ook wel blijven doen. Maar daarover een volgende keer meer...

Ter illustratie is een voorbeeld van een poster met een onderzoeksvorstel toegevoegd.

Zelfregulatie een 21e eeuwse vaardigheid binnen het VO.

Ook voor leerlingen met adhd en ASS?

‘Je moet kinderen leren hoe ze moeten denken, niet wat ze moeten denken’ – Margaret Mead

Rijksuniversiteit Groningen
Auteur: J.J.E. van Staveren
Begeleider: Dhr. D.O.N.M. Kostons

Inleiding

In de hedendaagse maatschappij is het van belang dat *alle leerlingen* op school maximaal ontplooiën. Het bevorderen van zelfregulerend leren is hiervoor een vereiste, zodat leerlingen het hoogst haalbare kunnen bereiken met betrekking tot hun *schoolresultaten* en *sociale vaardigheden*.
Om zelfregulatie van leerlingen te bevorderen kan de docent verschillende zelfregulatiestrategieën aanleren, namelijk *cognitieve-, metacognitieve-, management- en/of motivatiestrategieën*, waarin de docent een belangrijke rol speelt.
In de literatuur komt niet naar voren welke zelfregulatiestrategieën worden aangeleerd door docenten aan leerlingen met adhd en ASS, terwijl juist deze leerlingen problemen ervaren met zelfregulerend leren, wat leidt tot de hoofdvraag van dit onderzoek: **‘Op welke wijze worden zelfregulatiestrategieën door leerkrachten aangeleerd bij leerlingen met adhd en ASS binnen het voortgezet onderwijs?’**

Zelfregulatiestrategieën

COGNITIVE

1. Elaboration - connecting knowledge
2. Rehearsal - memory store
3. Organisation

METACOGNITIVE

1. Forethought – planning
2. Monitoring
3. Self-reflection

MANAGEMENT

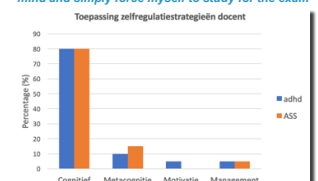
1. [learner] effort, resilience
2. [others] help seeking, collaboration
3. [environment] dictionaries, research

MOTIVATION

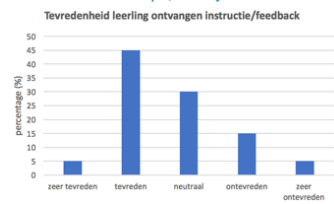
1. purpose for task
2. valuing the task
3. relevance of task
4. positive attribution
5. belief in completion

Verwachte resultaten

- *I remove everything interesting from my mind and simply force myself to study for the exam -*

- *If I don't understand what I have read I revise it, for example, from my notes -*

Methode

Onderzoekspopzet
Mixed-methode onderzoek - *I have to reserve 10 minutes for this task-*

Procedure van dataverzameling
Minimaal 40 docenten van verschillende scholen voor de vragenlijst. Circa 160 scholen zullen worden benaderd.
Voor de implementatie check worden er 10 docenten geobserveerd, minimaal 2 verschillende scholen, waarbij er ten minste één leerling met adhd en één leerling met ASS betrokken is bij de observaties.
Tijdens de implementatie check krijgen de betrokken leerlingen een aantal keer een vragenlijst voorgelegd, na de aangeboden instructie/feedback van de docent. - *I will ask my teacher to explain it again -*

Procedure van data-analyse
Vragenlijst docenten: Met behulp van een likertschaal zal onderzocht worden in welke mate docenten zelfregulatiestrategieën aanleren aan leerlingen met adhd en ASS.
Observatie docenten: Door middel van een scorelijst zal de implementatie van zelfregulatiestrategieën door docenten worden gecontroleerd.
Vragenlijst leerlingen: Vragenlijst is gericht op de tevredenheid van de leerlingen over de ontvangen instructie/feedback. De vragenlijst is op basis van ordinale verdeling.

Referenties

Boer, H. de, Donker-Bergstra, A., Kostons, D. D. N. M., Korpershoek, H. & van der Werf, M. P. C. (2013). *Efficacie Strategies for Self-regulated Learning: A Meta-Analysis*. Groningen: s.n.
Gudejahn, L., Gold, A., Stadler, G. & Gawronski, G. (2013). Self-regulation strategies support children with ADHD to overcome symptom-related behavior in the classroom. *ADHD Attention Deficit Hyperactivity Disorders*, 5(4),397-407
Grainger, C., Williams, D. M. & Lind, S. E. (2016). Metacognitive monitoring and control processes in children with autism spectrum disorder: Diminished judgement of confidence accuracy, Conscientiousness and Cognition, 42, 65-74
Kinderrechtenverdrag (z.d.), Geraadpleegd op 29 december 2017, van <https://www.kinderrechten.nl/kinderrechten-verdragen/20-onderwijsinstellingen/>
Paris, S., & Paris, A. (2001). Classroom applications of research on self-regulated learning. *Educational Psychologist*, 36(2), 99-101.
Pintrich, P. R. (2000). The role of goal orientation in self-regulated learning. In M. Boekaerts, P.R. Pintrich & M. Zeidner (eds.) *Handbook of Self-Regulation* (pp. 451-502). San Diego: Academic Press.
Thijs, A., Fisser, P., & Hooven, M. van der (2014). 21e eeuwse vaardigheden in het curriculum van het funderend onderwijs. Erischede: SLO.
Verstraete, I. & Nijman, K. (2016). *Handboek leren leren voor het voortgezet onderwijs: 5 krachtige leerprincipes vertaald naar de praktijk*. Houten: Uitgeverij Pica

Zelfregulerend leren

Tijdens zelfregulerend leren wordt er een beroep gedaan op verschillende processen op gebied van cognitie, gedrag, motivatie en context om bepaalde doelen te behalen, waarin metacognitie het mechanisme is om deze processen te monitoren.
Leerlingen met adhd en ASS ervaren problemen met executieve functies, waardoor het monitoren van cognitie, gedrag, motivatie en context wordt belemmerd.

“As we start a new school year, Mr. Smith, I just want you to know that I’m an Abstract-Sequential learner and trust that you’ll conduct yourself accordingly!”

← GA TERUG

5.3 Samenvattingen en Scripties-titels van afgestuurde onderwijskunde studenten (2017)

De invloed van leiderschap op de samenhang tussen professionele leergemeenschap en leerprestaties

(2017) Noordveld, Jeffrey

De laatste jaren is er veel aandacht voor professionele leergemeenschappen (PLG) op scholen. In de literatuur wordt er veelvuldig over de positieve invloed van PLG op leerprestaties geschreven. In dit onderzoek zijn PLG-deelaspecten gebruikt die net zo geoperationaliseerd zijn als in TALIS (2016): reflectieve dialoog tussen teamleden, deprivatisering van de lessen, professionele samenwerkingsactiviteiten leraren, gezamenlijke focus op de leerprestaties van leerlingen en het gezamenlijk doelen nastreven. Ook de invloed van een schoolleider ten aanzien van een PLG wordt nader toegelicht. De schoolleider lijkt twee primaire taken te hebben, ten eerste het ontwikkelen van een PLG en ten tweede het faciliteren van een PLG. De manier waarop dat gebeurt is verschillend en iedere schoolleider heeft een eigen aanpak. Ten grondslag liggen de concepten instructioneel en gespreid schoolleiderschap. De steekproef omvat zeven landen en een stadstaat waaronder 1.270 schoolleiders en 126.680 leerlingen die deelnamen aan TALIS en PISA. Met behulp van een latente klassenanalyse zijn vier verschillende leiderschapstypen onderscheiden om vervolgens met een meerniveau analyse te kijken of de invloed van die verschillende typen schoolleiders verschillend is op de samenhang tussen PLG-deelaspecten en leerprestaties van leerlingen. Alleen de invloed van onderwijskundige leiders op de relatie tussen reflectieve dialogen en wiskunde en begrijpend lezen is positief, verder zijn er geen positieve differentiële effecten gevonden voor leiderschap op de samenhang tussen PLG en leerprestaties. Een aanbeveling is om dezelfde Modellen te corrigeren voor kenmerken van het onderwijssysteem per land.

Relatie tussen accurate zelfbeoordelingen en prestaties

(2017) Blokzijl, M.A.

In deze studie is gekeken naar de relatie tussen accurate zelfbeoordelingen en spellingprestaties bij leerlingen uit de groepen 5 en 6. Uit eerdere studies blijkt namelijk dat accurate zelfbeoordelingen positieve effecten hebben op leerresultaten, maar er is nog weinig onderzoek gedaan naar de effecten op specifieke academische taken. Ook is nog weinig bekend over de mogelijkheid om het spellingsbewustzijn (metacognitieve vaardigheid) te verbeteren middels het verbeteren van de spellingprestaties. Na de dataverzameling is een dataset van 62 gematchte leerlingen overgebleven en geanalyseerd middels lineaire regressieanalyses. Hieruit blijkt dat er een relatie is tussen accurate zelfbeoordelingen en spellingprestaties. Ook blijkt dat de interventie – regelmatig geven van zelfbeoordelingen – noch positieve noch negatieve effecten heeft op zowel de prestatie als op de accuraatheid. Aanbevolen wordt om in een vervolgstudie de effecten van een training in het geven van zelfbeoordelingen en de minimale duur van de interventie voor positieve effecten op leerresultaten en accuraatheid te onderzoeken.

Sta je sterker als samenwerker? Onderzoek naar de relatie tussen de posities van leerkrachten in het netwerk op school en de mate van self-efficacy die zij ervaren.

(2017) Vries, Jetske Maaïke de

Het onderwijs is continu onderhevig aan het implementeren van nieuwe ontwikkelingen en verbeteringen. Om dit in goede banen te leiden is het van belang dat leerkrachten binnen schoolteams samenwerken. Het belang van onderlinge relaties is een belangrijk aspect in onderzoek naar de samenwerking tussen leerkrachten. Onderzoek naar de invloed van samenwerken op de leerkracht als individu is beperkt. Dit onderzoek heeft als doel om in kaart te brengen of er een verband is tussen de positie van leerkrachten in het netwerk op school en de self-efficacy die zij ervaren. Er zijn gegevens verzameld van leerkrachten van vier basisscholen. Door middel van sociale netwerkanalyses is het instrumentele netwerk van leerkrachten in kaart gebracht. De individuele centraliteitsscore is vervolgens meegenomen in de analyse. Voor het meten van de self-efficacy van leerkrachten is gebruik gemaakt van een Nederlandse vertaling van de 'Teacher Sense of Efficacy Scale' (TSES). Aan de hand van regressieanalyses is het verband tussen de positie in het netwerk en de self-efficacy van leerkrachten onderzocht. De bevindingen suggereren dat de mate van self-efficacy van een leerkracht niet kan worden verklaard door de positie in het netwerk, maar wel door een aantal leerkrachtkenmerken. Door de kleine steekproef van het onderzoek is een harde conclusie hierover echter niet mogelijk.

Bakker, A.A.	De zelfrapportage van de SDQ: geschikt of ongeschikt voor gebruik in de jeugdgezondheidszorg bij jongeren tussen 12 & 18 jaar?
Beets, H.	De overgang van het primair onderwijs naar het voortgezet onderwijs: het schooladvies van de leerkracht versus de Plaatsingswijzer
Berkel, L. van	Inzicht in leerling- en leerkrachtpercepties over collaboratief leren
Beuzenberg, K.	Contingente ondersteuning in het scaffoldingsproces bij zwakke rekenaars in groep 4
Bloemert, E.	Het Effect van Success for all op Ouderbetrokkenheid
Blokzijl, M.A.	Relatie tussen accurate zelfbeoordelingen en prestaties
Bonder, L.	E-learning voor varkenshouders.
Bunskoek, A.D.	Het effect van timing en type feedback op leerprestaties en evaluatieve vaardigheden van leerlingen in de bovenbouw van het basisonderwijs
Burgler, B.	De invloed van attitude, subjectieve norm en waargenomen gedragscontrole op de politieke participatie van jongvolwassenen
Busstra, W.	Rekenen met auditieve hulpaanwijzingen
Copinga Wollerich, H.E.	De invloed van het Big Fish Little Pond Effect op de overgang van primair naar voortgezet onderwijs

Derks, D.M.	Samenwerking tussen teamleden in het basisonderwijs, een one-man show of gedeeld succes?
Diekerhof, J.	Omgaan met 'een nieuwe werkelijkheid'
Dijks, M.A.	The anonymous reviewer: the relationship between perceived expertise and the perceptions of peer feedback in higher education
Dooren, A. van	De emotionele betrokkenheid van een leerling uit groep 4 met rekenproblemen tijdens het proces van scaffolding.
Drenth, D.W.	Gepland gedrag van toekomstige leerkrachten bij de Zwarte Pietendiscussie
Durenkamp, J.	De relatie tussen rapportcijfers, scores op gestandaardiseerde toetsen en prestatiemotivatie bij leerlingen in de klassen 1 en 3 van de middelbare school
Eizinga, M.F.	De rol van denominatie als keuzemotief voor de middelbare school
Fokma, J.	TARGET in de klas
Geest, E.C. van der	Strengthening Resilience in teachers. The relationship between resilience and motivation, emotion, social and profession-related aspects when moderated for educational level
Gorter, A.W.	Digitale feedback van coaches bij Mr. Chadd
Groot, N. de	De overgang van het primair onderwijs naar het voortgezet onderwijs en het effect hiervan op de relaties, de motivatie en het academisch zelfbeeld van het kind
Grünewald, K.S.	Een onderzoek naar positieve en negatieve feedback en emotionele expressie tijdens dynamic assessment bij zwakke rekenaars
Heiden, N. van der	De invloed van verkregen autonomie op de attitude van leerkrachten ten opzichte van passend onderwijs
Hendrikse, A.J.	De stem van de leerling: Ervaringen van leerlingen in het primair onderwijs met de ondersteuning die zij ontvangen voor hun moeilijkheden met sociale participatie
Hessel, M.	Verbetering van schoolprestaties door training van executieve functies: Een systematische review
Hoop, M. de	Dezelfde intelligentie, maar ongelijke onderwijskansen?
Houghtlin, K.J.	The Impact of Integrated School Leadership on Student Achievement: An International Comparison
Jager, D.S. de	Rekenstrategieën voor moeilijk lerende leerlingen bij het oplossen van minsommen
Jonge, L.N. de	Relatie tussen psychologische basisbehoeften en samenwerking in het basisonderwijs

Ketting, N.F.J.	De aanwezigheid van samenwerkingsvaardigheden bij leerlingen in groep 3
Kok, E.F.T.	Executieve functietraining en dyslexie
Koning, A.E.M. de	De relatie tussen werkstress en de drie psychologische basisbehoeften van leerkrachten in combinatiegroepen
Kramer, S.	Dynamic assessment bij zwakke rekenaars in groep 4
Kroeze, J.R.	Leerprestaties in Kansrijke Combinatiegroepen
Kuitert, M.A.	Een ouderwetse Onderwijsraad in een 'nieuwe tijd'
Langebeeke, A.	Succesvol doorstromen van het mbo naar het hbo
Loth, B.L.	Goedbedoeld advies: De invloed van matchingsactiviteiten en -advies op de studiekeuzereflectie en de inschrijfbeslissing van universitaire aspiranten
Meij, C.A. van der	Leerlingpopulatie en samenwerking tussen leraren
Mekkes, J.G.	Wil de leerling wat de leerkracht denkt? Onderzoek naar hoeverre de onderwijsbehoeften van leerlingen overeenkomen met de onderwijsbehoeften zoals verwacht door de leerkracht binnen het rekenonderwijs
Miedema, D.	Onderwijskwaliteit en effectieve strategieën voor begrijpend lezen binnen Success for All
Molenaar, S.	Een onderzoek naar de samenhang tussen professionele leergemeenschappen en leerprestaties
Mossel, F.A.	De invloed van het gehanteerde type schoolleiderschap op de cognitieve leerprestaties van leerlingen
Nauta, E.J.A.	Wat zijn voor vrouwelijke leerkrachten redenen om geen schoolleider te worden?
Nederstigt, M.	Feedback op Schrijven
Nijboer, G.	Sturen op samenwerken
Noordveld, J.	De invloed van leiderschap op de samenhang tussen professionele leergemeenschap en leerprestaties
Ozinga, H.W.	De manier van argumenteren van toekomstige leerkrachten in reflectie op Zwarte Piet
Piek, S.	De invloed van kwaliteit van tutoring bij Success for All op leesprestaties van zwakke lezers

Pot, C.H.L.	Trends van wiskundeprestaties en prestatiemotivatie voor havo- en vwoleerlingen
Prins, W.J.	De relatie tussen het mastery leerklimaat in de klas en de mastery doeloriëntatie van leerlingen
Redeker, S.M.	Passend onderwijs en de attitude van leerkrachten
Ris, F.B.	Blended onderwijs en de relatie met leerlingbetrokkenheid in het primair onderwijs
Rottiné, M.	Percepties en zelfdeterminatie-gerelateerde reacties op feedback van stagebegeleiders.
Scheer, D.A.	Rekentalenten en taalwonders! Een onderzoek naar het al dan niet bestaan van alfa's en bèta's in het havo en vwo.
Schutter, M.G.	Perfectionisme en motivatie: onderzoek naar de relatie tussen perfectionisme, het motiverend leerklimaat en doeloriëntaties
Stegstra, M.	Totstandkoming van het definitieve schooladvies in het primair onderwijs, met oog voor achtergrondkenmerken die hierop van invloed zijn
Steenbeek, B.K.P.	Data-gestuurde instructieverbetering. De wijze waarop leerkrachten kennis delen en de samenhang met attitudes
Stroom, A. van der	Een exploratief onderzoek naar het expliciet denken van leerkrachten over het ontwerpen, bewaken en beoordelen van een coöperatieve leeromgeving
Vegt, R.N. van der	Talengkobbel of rekenwonder? De identificatie van de types alfa en bèta onder leerlingen van het havo en vwo
Velden, M. van der	De invloed van Success for All op motivatie en leesprestaties in groep 3
Veldman, J.	De vormgeving, de effecten en het nut van dynamic assessment in het rekenonderwijs: een systematisch literatuuronderzoek
Verkooijen, A.H.M.	Bouwstenen voor Burgerschap. Over de relaties tussen politieke interesse, ervaren open klasklimaat en efficacy van 14-jarige leerlingen en hun politieke participatie als jongvolwassene.
Voorthuizen, B. van	Flexibility of reading. The effects of a systematic manipulation of variability in reading during a pilot differential training
Vries, J.M. de	Sta je sterker als samenwerker? Onderzoek naar de relatie tussen de posities van leerkrachten in het netwerk op school en de mate van self-efficacy die zij ervaren.
Wesel, D.D. van	Professionele Leergemeenschappen
Weuring, M.	Een casestudy naar het verband tussen contingentie en de competentiebeleving bij een rekenzwakke leerling in groep vier
Wiertsema, M.	Een onderzoek naar het classificeren van professionele leergemeenschappen en de samenhang met leerprestaties.
Wiltjer, T.	Alfa's en bèta's: Een onderzoek naar het bestaan van typische alfa of bèta leerlingen in het vmbo

De Nieuwsbrief is een uitgave van de
Alumnivereniging Onderwijskunde Rijksuniversiteit Groningen (AVOG)

Redactie:

Robert Smeenk

Maartje van den Bogaard

Erik de Graaf

Dorinde Jansma

Willeke Steursma

Marij Veldman

E-mail: bestuur.avog@gmail.com

Website: www.avogroningen.nl